Statsforvalteren i Nordland

Vår dato: 11.02.2025
Vår ref: 2023/29300
Deres dato:
Deres ref: 23/2389

Sortland kommune
Postboks 117
8401 Sortland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hanne M. K. Hanssen, 75 53 15 54
Katrin Reiss, 75 53 16 95
Kaja Baukhol Olsen, 75 53 16 50

Vurdering av nye dokumenter - Reguleringsplan - Sortland - Husvika settefiskanlegg - PlanID 2022371

Vi viser til kommunens e-post av 15. januar 2025, med utkast til reviderte plandokumenter som oppfølging av vår innsigelse.

I møte 24. januar 2025 kom vi med en vurdering av dokumentene, og vi redegjør her skriftlig for disse vurderingene. Vurderingene er gjort med tanke på den innsigelsen som ble fremmet herfra og om de reviderte dokumentene svarer ut innsigelsen.

Bakgrunn
Innsigelsen var fremmet begrunnet i manglende utredning av planens virkninger på vannmiljø. Vi sa at innsigelsen kan imøtekommes ved at planens virkninger på vannmiljø og naturmangfold utredes, der samtlige tiltak omfattes fullt ut og at utredningen måtte inneholde vurderinger av den samlede belastningen opp mot naturmangfold og vannforskrift.

Vi mente at man skulle legge modelleringer til grunn for disse vurderingene:
1. Modellering av (og endring på) vanndynamikk
2. Modellering av utslippsspredning (med både eksisterende og planlagte utslipp)
3. Modellering av resipientkapasiteten

Det er ikke gjort ny modellering, men forslagsstiller har i sin merknadsbehandling argumentert for at utslippsmodelleringen som var gjort tidligere er tilstrekkelig og det er gitt begrunnelser for de modelleringer som ikke er gjennomført.

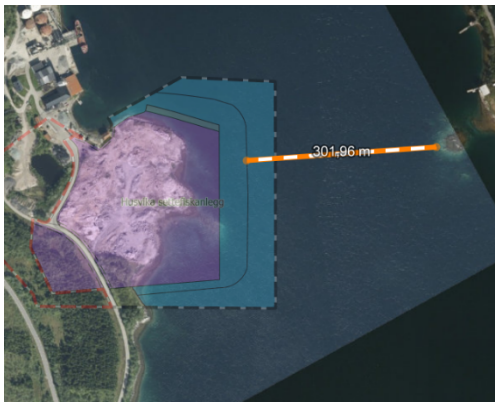
Kommentar til pkt. 1, modellering av vanndynamikk
Det er i merknadene sagt at «utfyllingen er ved grunt vann, og gir ikke vesentlig innsnevring av fjorden. Utfyllingen er heller ikke i nærheten av terskler inn i indre del av fjorden, som er det som har størst innvirkning på utskiftning. Det ble vurder at en modellering ikke var hensiktsmessig da utfyllingen er på grunt vann og ikke vil ha stor effekt på vannutskiftingen».

Statsforvalteren mener det ikke er sannsynliggjort at utfyllingen ikke vil ha effekt på vannutskifting.

Bestemmelsene sier at det innenfor HOS2 tillates fyllingsfot og skråningsutslag, samtidig som det under § 3.3 om utfylling er sagt at «utfylling i sjø skal skje innenfor HOS2, og skal settes i stand som ordnet steinfylling eller mur eller ha en front med kai». Utformingen av fyllingen fremstår ut fra dette som nokså uavklart, men vi mener det må legges til grunn at hele HOS2 kan bli fylt ut. Vi kan ut fra flybilder ikke se at det utelukkende er snakk om grunne områder.

Vi ser at det mangler høyoppløselige dybdedata i offentlige kartverktøy for store deler av Sigerfjorden. Dette gjør også at det er vanskelig/ikke mulig å se hvor stor andel av den dype rennen (som er viktig for god vannutskifting) som vil være påvirket av utfyllingen. Vi ser likevel større grunne områder på østsiden av Sigerfjorden (mellom Åkenesskjeret og Kleivskjeret), som begrenser omfanget av den dype rennen på andre siden av tiltaksområdet.

Til grunnen ved Åkenesskjeret er det i dag i underkant av 400 meter. Fra HOS2 er avstanden ca. 300 meter, se markering på bildet til høyre. En innsnevring på ¼, ca. 100 meter, er etter vår oppfatning vesentlig i en så smal fjord som det her er snakk om.

Hvorvidt innsnevringen er vesentlig eller ikke, er uansett ikke avgjørende for vår vurdering. En modellering må til for å finne ut om vanndynamikken blir påvirket.

Den vurdering som er gjort av forslagsstiller i merknadsbehandlingen når det gjelder dette medfører ikke at innsigelsen er imøtekommet eller at vi ser grunn til å frafalle kravet om modellering av vanndynamikk.

Kommentar til pkt. 2, modellering av utslippsspredning

Forslagsstiller har i sine merknader sagt at

> «modellering for utslippet er gjennomført av Akvaplan-niva. Modellering av «de planlagte tiltakene i sjø», som vi leser som modellering av spredning av partikler fra utfyllingen, er ikke gjort. Detter fordi det ansees å være lite relevant for tilstanden i Sigerfjorden som helhet. Det vil være partikkelspredning i primært anleggsfasen, med begrenset spredning og midlertidig påvirkning. Bruk av siltgardin vil begrense spredning tydeligere. Modellering av eksisterende utslipp, andre typer relevant påvirkning med både omsøkt akvakulturanlegg og planlagt tiltak i sjø ble ikke gjennomført. Det er ikke kjent at det foreligger modeller som kan beregne flere ulike faktorer (som forskjellige avløpsvann og partikkelspredning) innenfor et relativt stor området med ulike fysiske egenskaper (ulike strømforhold, dybder og topografi).»

Avløpsvann fra landbasert oppdrett består av både løste og partikulære næringsstoffer i et visst volum vann. De oppløste og partikulære delene av utslippet vil spre seg på forskjellige måter.

Spredningsmodelleringen utført av Akvaplan-niva («Modellering Husvikneset i Sigerfjord, APN 65245.01) er en modellering av innlagring, fortynning og spredning av avløpsvann. Spredning av den partikulære delen av utslippet er ikke modellert. Konklusjonene knyttet til partikkelspredning er i stor grad basert på generelle antagelser, uten at lokal batymetri og strømforhold er hensyntatt.

En partikkelstørrelse på 60 µm indikerer i utgangspunktet at den partikulære delen av utslippet kan spres over større områder. I tillegg tyder det faktum at sjøbunnen skråner slakt fra avløpspunktet til det dypeste området i ytre del av Sigerfjorden at partikler kan havne i det dypeste området gjennom resuspensjon, hvor det er mulighet for opphoping av organisk materiale.

Det er ikke sannsynliggjort at utslippsmengden som når indre del av Sigerfjorden er neglisjerbar, slik det fremgår av konklusjonen i konsekvensutredningen. Dette innebærer at omfanget og konsekvensen av utslippet, som når den indre delen, må vurderes.

Den utførte modelleringen kan derfor brukes til å vurdere spredningen av løste næringsstoffer og dermed risikoen for overgjødsling (som stimulerer vekst av plankton og makroalger).

Det kan imidlertid ikke trekkes konklusjoner om nedslagsfeltet eller sannsynlighet for opphoping av partikulært materiale ut fra denne modelleringen.

Spesielt med tanke på partikulært organisk materiale og påvirkning på bunnfauna ser vi risiko for stor samlet belastning. Utslipp fra både matfiskanlegget Innerbrokløysa og det planlagte anlegget Husvikneset vil enten sedimentere direkte, eller indirekte gjennom resuspensjon, i samme dype området i ytre del av Sigerfjorden.

Modellering av partikkelspredning i fjorder, også med utslipp fra flere akvakulturanlegg, gjøres jevnlig i forbindelse med søknader akvakulturloven. Det er ikke forklart hvorfor det ikke er mulig her for Sigerfjorden.

Innsigelsen er ut fra dette ikke imøtekommet, og vi ser ikke grunn til å frafalle kravet om en mer dekkende modellering av utslippsspredning.

Kommentar til pkt. 3, modellering av resipientkapasiteten
Det er i forslagsstillers merknader sagt at modellering av resipientens bæreevne over tid med omsøkt utslipp og allerede eksisterende utslipp ikke ble gjort, da det ikke er kjent at det finnes modeller som kan gjøre dette. Videre er det gjort vurderinger knyttet til utskifting av bunnvann i ytre del av Sigerfjorden og relevansen av å vurdere oksygenforbruk i den delen av fjorden som ligger øst for Ørnholmen.

Modellering av bæreevne i fjorder kan ikke gjøres direkte. En vanlig tilnærming er modellering av vannutskifting og oksygensvikt i bassengvann. Man kunne for eksempel også vurdere å modellere akkumulering av partikulært organisk materiale og totalt organisk karbon (TOC) fra både Innerbrokløysa og Husvikneset samtidig over en lengre periode i dypområdet av ytre del av Sigerfjorden. Videre kan man sammenligne resultatene med tidligere bunnundersøkelser. Ut fra det kunne man vurdere utvikling av kvalitetselement bunnfauna, som er med i klassifisering av tilstanden i vannforekomsten.

En bunnundersøkelse fra matfiskanlegget Innerbrokløysa fra 2020 viste tydelig organisk belastning og at bunnfaunaen var i "moderat" tilstand. Dette var tilfellet > 1 år etter at lokaliteten var brakklagt. Dette indikerer mulighet for opphoping av organisk materiale i dette dypområdet og noe begrenset vannutskifting. Vi ser derfor stor usikkerhet knyttet til vurderingen om at det mest sannsynlig er "kontinuerlig utskifting av bunnvann i ytre del av Sigerfjorden".

Oppløste næringsstoffer kan derimot ha effekt på kvalitetselementer nitrogen/fosfor (fysisk-kjemisk) og planteplankton og makroalger (biologisk).

I den nye KU-rapporten er det vurdert at utslipp fra Husvikneset vil «medføre endringer av konsentrasjoner av kvalitetselementer, inkludert næringssalter, innenfor tilstandsklassene, og tiltaket vil således kunne medføre noe forringelse for vannforekomsten». Med bakgrunn i manglende kunnskap om dagens tilstand (spesielt nitrogen/fosfor og plankton/makroalger) og store usikkerhetsmomenter i konklusjonene som er trukket ut fra modelleringen, mener vi at utredning av planens virkninger på vannmiljø ikke er tilstrekkelig.

Innsigelsen er ikke imøtekommet med de vurderinger som er gjort.

Avsluttende bemerkninger
Reviderte plandokumenter og forslagsstillers begrunnelse for ikke å gjennomføre de modelleringer vi har bedt om imøtekommer ikke vår innsigelse. Dersom dokumentene sendes på høring slik som de nå foreligger og uten at det gjøres ytterligere vurderinger, må det forventes at vi fremmer innsigelse på nytt. Planens virkninger på vannmiljø er fremdeles ikke tilstrekkelig utredet og beskrevet.

Det foreligger nå også et notat fra Rambøll om resultater av fuglekartlegging, vurdering av påvirkning og forslag til avbøtende tiltak. Forslag til avbøtende tiltak er ikke fullt ut innarbeidet i planforslaget, da den eneste endringen i bestemmelsene er begrensninger når det gjelder det mest støyende anleggsarbeidet som sprenging og knusing. Det er etter vår oppfatning viktig å ivareta Ørnholmen og Hundholmen som potensielle hekkeplasser og at arbeider knyttet til anleggelse av avløpsledning skjer utenfor hekketid.

Vi presiserer at vi med dette ikke har tatt stilling til de reviderte plandokumentene i sin helhet.

Med hilsen

Tilde Nygård
seksjonsleder

Katrine Erikstad (e.f.)
landbruks- og reindriftsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Nordland fylkeskommune	Postmottak Fylkeshuset	8048	Bodø